

In dit nummer

Agenda	pagina 1
Kleurrijk Fryslân volgen?	pagina 1
Kleurrijke inspiratie	pagina 2
Van het bestuur	pagina 2
Bijeenkomst 'Kleurrijk Ontmoeten', 3 oktober	pagina 3
Vrouwendag	pagina 4
(V)uur van vrede	pagina 4
Bijdrage aan Uren van Vrede in Leeuwarden	pagina 4
Bijeenkomst 'Kleurrijk Ontmoeten', 22 maart	pagina 7
Vastenavond, 31 maart	pagina 8
Taalvrijwilligers WTC en andere locaties	pagina 8
Kleurrijk Fryslân en de Noodopvang in Leeuwarden	pagina 9
Kleurrijk Fryslân en Flechtlingen Wolkom	pagina 10
Vredeswake	pagina 10
Presentatie Team Bruggen Bouwen Leeuwarden	pagina 11
Boekbespreking	pagina 13
Lezing Rodaan Al Galida	pagina 15
Free Heri Heri Fryslân op 1 juli	pagina 16
Voorstelling 'AMPUKU' op 25 juni a.s.	pagina 16
Uitnodiging werkplaatsavond 4 juli a.s.	pagina 17
30 jaar Kleurrijk Ontmoeten	pagina 18
Van de redactie	pagina 18
Redactie	pagina 18

Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân
Sinds 1994

Postadres: Bonifatiusplein 21a
8911 JT Leeuwarden

058 – 2998905

www.kleurrijkfryslan.nl

info@kleurrijkfryslan.nl

IBAN: NL58INGB0003208706

KvK nr.: 01093819

Kleurrijk Fryslân volgen?

Website: [Kleurrijk Fryslân](http://www.kleurrijkfryslan.nl)

Facebook: [Facebook pagina Kleurrijk Fryslân](#)

Twitter: [@KleurrijkFrysla](#)

Agenda

• 9 juni 2022

Wekelijks op de donderdag eind van de middag, vredeswake bij het Friese Paard op de Voorstreek in Leeuwarden van 17.00 – 17.30 uur, voor de zomervakantie nog op de volgende data 9, 16, 23 en 30 juni en 7 juli.

• 19 juni 2022

Zondagmiddag 19 juni van 15.00 – 19.00 uur in De Schakel, Havingastate 7 in Leeuwarden, lezing van Rodaan Al Galidi (komt oorspronkelijk uit Irak) in het kader van de Internationale Dag van de Vluchteling met zang uit Oekraïne, Koerdische dansers en afsluitend gezamenlijk eten.

Opgave vóór 17 juni bij info@kleurrijkfryslan.nl

• 25 juni 2022

Voorstelling AMPUKU, zie voor meer informatie op www.pier21.nl

• 1 juli 2022

Free Heri Heri Fryslân, zie voor meer informatie op www.pier21.nl

• 4 juli 2022

Maandagavond 4 juli van 18.00 – 21.00 uur, 'Werkplaatsbijeenkomst'.

Wilt u mee eten, dan graag opgave vóór 1 juli bij info@kleurrijkfryslan.nl.

• 21 september 2022

Woensdagavond 21 september van 18.00 – 22.00 uur in de Fonteinkerk, Goudenregenstraat 77, 8922 CP Leeuwarden, vieren we 30 jaar Kleurrijk Ontmoeten op de Internationale Dag van de Vrede met een interactieve lezing 'Opzoek naar Ubuntu' door Annette Nobuntu Mul. Een bijzondere avond met als thema 'Generatie Vrede en Ubuntu'. De avond beginnen we met een eenvoudige veganistische maaltijd. Wilt u mee eten, dan graag opgave vóór 19 september bij info@kleurrijkfryslan.nl.

Kleurrijke inspiratie

door Sybrig Bethlehem

Poging om weg te gaan

Mus, leer me vliegen,
ik leer je gedichten schrijven.
Leer me een nest bouwen,
ik leer je een uitgeverij vinden.
Geef me jouw veren,
ik geef je mijn jas.
Geef me jouw angst,
ik geef je mijn kat.
Geef me je tak,
ik geef je mijn slaapkamer.
Mus, geef me jouw leven,
ik geef je mijn kooi.

Van: Rodaan Al Galidi

Fytsend yn frede

nei it wurk op 'e fyts
troch doarpkjes en stedsjes
yn alle rêst en frede
stadich wekkert de wrâld

it skelpepaadsje slingeret
by in poel del mei
ferskaat oan fûgels
tefreden twitterjend

mûnen en tuorren
steane útnûgjend
de klok liedt freonlik
in ferske fan frede

fytsend yn frede
allerleafste frede
fêsthâlde dat wêzen
sa frede leavjend

Van: Sybrig Martens

Van het bestuur

door Sybrig Bethlehem

Voor de zomer voor jullie/u nog een nieuwsbrief met verschillende activiteiten en verslagen van gebeurtenissen, vanuit verbinding met Kleurrijk Fryslân. We mogen weer en dat is best even wennen. Het geeft reuring, het is leuk en gezellig en geeft drukte. Hoe deden we dat ook al weer, voordat we vanwege corona niet samen mochten komen? Zo vergaat het mij wel op bepaalde momenten en ik hoor geregeld mensen die ook de voordelen zien van de 'rust' die er was tijdens de lockdown/tichtplichttiden.

Zelf heb ik in de lockdown Friese gedichten geschreven over de uitwerking van corona op de maatschappij en wat het met ons als mensen doet. Michael Chibili kocht het eerste exemplaar Tichtplichttiden voor €10, waarvan €7 naar Vluchtelingenwerk gaat.

Want wij mogen dan weer, maar tegelijkertijd zijn er mensen wiens 'gewone' leven op de kop staat door oorlog. Het zet ons 'gewone' leven hier en daar ook in ander licht, vooral als je betrokken bent bij het vluchtelingenwerk, de opvang, taalonderwijs enz.

De eerste activiteit die op agenda staat is naar aanleiding van de internationale dag van de vluchteling op maandag 20 juni. Verderop in de nieuwsbrief valt daarover meer te lezen.

Ik wens jullie veel leesplezier namens het bestuur van Kleurrijk Fryslân:

Liesbet, voorzitter

Sybrig, communicatie

Michael, penningmeester

Jan, adviseur vanuit Solidair Friesland

Latifa, lid

Caroline, lid

Bijeenkomst 'Kleurrijk Ontmoeten' op 3 oktober jl.

met als thema 'Inclusief – Samenleven'

door Tineke Boomsma

Op 3 oktober jl. ben ik aanwezig geweest bij Kleurrijk Ontmoeten, een bijeenkomst in het kader van de Internationale Dag van de Vrede. Het thema was 'Inclusief – Samenleven' met als ondertitel 'Wat doe jij in vredesnaam?'

De bijeenkomst vond plaats in het Cultureel Centrum Mahatma Gandhi. Deze locatie was met name bijzonder omdat er op deze manier een koppeling werd gemaakt met Vrede en het Geweldloos Verzet van Gandhi.

Sinds Juli dit jaar woon ik weer in Sneek, de plaats waar ik geboren en opgegroeid ben. Ik heb op verschillende plaatsen in Nederland gewoond, maar uiteindelijk was er maar één plaats waar ik naar terug wilde. Sneek, mijn thuis, mijn roots.

Negen jaren daarvoor heb ik in Rotterdam gewoond. Een stad vol diversiteit en erg kleurrijk wat betreft culturen en levensovertuigingen. Maar nog steeds wordt er niet echt inclusief geleefd want de verschillende culturen vormen, ieder voor zich, een hechte gemeenschap waar we als autochtonen vaak moeilijk toegang tot krijgen. Ik heb dat

zelf ervaren in 1997 toen ik voor een half jaar in het noorden van Zuid-Afrika gewoond en gewerkt heb bij een 'Zwarte Universiteit'. Een land met een verleden van veel geweld, discriminatie, onderdrukking en er was zeker geen sprake van een inclusieve samenleving. Ik werd warm onthaald en mijn Afrikaanse collega's hebben er voor gezorgd, dat ik veel

mensen heb ontmoet en in veel dorpen ben geweest. Maar ook ik zocht uiteindelijk mijn 'eigen volk' op, om het maar zo te noemen, de Europeanen en Amerikanen die daar ook tijdelijk werkzaam waren. Maar het diepe

respect voor de bevolking is altijd gebleven. De kracht en de veerkracht waarover zij beschikken heeft mij diep geraakt.

In Rotterdam heb ik inclusiviteit mogen ervaren op het gebied van theater. Het gezelschap 'Women Connected' is inmiddels een begrip in Rotterdam en ik heb er aan deel mogen nemen. Een gezelschap van vrouwen uit veel verschillende culturen en met verschillende levensovertuigingen. Het plezier wat ik heb beleefd om met hen samen te werken in een voorstelling door mee te mogen zingen met een paar vrouwen uit Bosnië en hun

prachtige lied. En het werken bij Theater Babel, een gezelschap van acteurs mét en zonder beperking. Een diversiteit aan beperkingen en aan culturen samengebracht voor het maken van prachtige voorstellingen.

Toen ik Sandra Roza ontmoette op een verjaardagsfeestje van mijn zus kwamen we tijdens een gesprek bij Kleurrijk Fryslân terecht. En ik werd blij omdat ik ook hier mijn ervaring met diversiteit en inclusiviteit kon blijven ondergaan door de bijeenkomsten van Kleurrijk Fryslân te bezoeken. Ik heb genoten van de verschillende verhalen op die avond. Verhalen over

vrede maar allemaal vanuit een andere levensovertuiging. En het mooiste was dat al die verhalen uiteindelijk op hetzelfde neer kwamen. Vanuit een andere invalshoek, vanuit een andere overtuiging, we willen allemaal hetzelfde: Inclusief samenleven, alhoewel dat niet altijd gaat zoals we dat zouden willen maar wel met respect voor elkaar. Ik zal de bijeenkomsten van Kleurrijk Fryslân graag blijven bezoeken want ik laaf mij daar ook aan. Al die prachtige mensen uit die verschillende culturen, ik zou ze niet willen missen.

Vrouwendag

door Liesbet Geijlvoet (voorzitter)

Op 8 maart mocht Kleurrijk Fryslân meewerken en mede sponsoren aan de lunch van Internationale Vrouwendag. In samenwerking met de organisatie van deze dag mochten we een heel grote verscheidenheid van vrouwen welkom heten aan een feestelijk gedekte tafel in de Neushoorn. Het was een warme ontmoeting tussen vrouwen van allerlei komaf. Politieke komaf en maatschappelijke komaf, van moeders en mantelzorgers en vriendinnen, van alle soorten feestelijke kleding afkomstig uit zoveel culturen. We vierden de overeenkomsten tussen ons vrouwen. De moeite die we ondervonden om te komen waar we nu zijn, maar ook de momenten van voldoening wat we tot stand mochten brengen. En ook het eren van de vrouwen op wiens schouders we vandaag de dag staan.

Het bracht ons ook in bewustzijn dat er veel nog niet bereikt is in de gelijke behandeling van mensen. En ook de zorg om de teloorgang van veel verworven rechten in de wereld en zelfs ook in ons eigen land.

(V)uur van vrede

door Liesbet Geijlvoet (voorzitter)

Het 'Uur van vrede' op 10 maart bracht veel mensen bij elkaar.

Er spraken verschillende mensen: vanuit de raad van kerken en vanuit de interreligieuze / levensbeschouwelijke kring van 'bruggenbouwen' van Kleurrijk Fryslân en anderen. We zongen vredesliederen en ontstaken kaarsen. We waren allemaal sterk ontroerd door de gedeelde vredesgedachte en angst voor alle mensen in deze tijden van oorlog.

Daarna hebben we nog enkele keren een half uur van vrede vorm gegeven. Op verschillende plekken in Leeuwarden. Tot en met 5 mei, Bevrijdingsdag, waren we te gast bij de Schakel PKN, Leger des Heils, de Bonifatiuskerk en de Basisgemeente. We waren blij met de samenwerking met het Fries Vredesplatform hierin, de lantaarn van de vredeswake bij het Paard was er iedere keer bij.

Bijdrage aan Uren van Vrede in Leeuwarden

door Hans ten Houten

Afgelopen maanden heb ik drie maal een verhaal mogen houden tijdens een Uur van Vrede georganiseerd door Kleurrijk Fryslân en het Fries Vredesplatform: 10 maart in de Doopsgezinde kerk, 21 april in de Waalse kerk en 5 mei in de Bonifatiuskerk. Er waren ook Uren van Vrede in De Schakel en bij het Leger des Heils.

Lieve mensen! Fantastisch dat jullie allemaal nu hier zijn!

Omdat ik 10 maart in het programma stond als lid van het Fries Vredesplatform en het Team Bruggen Bouwen Leeuwarden, zal ik daarover eerst kort iets vertellen.

Het **Fries Vredesplatform** is op 5 maart 2003 opgericht, direct na de inval in Irak door legers van de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Het Fries Vredesplatform wil een breed draagvlak creëren voor vredeswerk in de provincie Fryslân door mensen en organisaties in beweging te brengen, en te houden, voor vrede waar ook op aarde. Er zijn vanaf de oprichting lijnen naar kerken en andere levensbeschouwelijke gemeenschappen, naar Kleurrijk Fryslân, de Raad van Kerken, de politiek en naar anderen. Het platform komt bijeen wanneer daartoe aanleiding is.

Sinds eind februari 2022 staan elke donderdag van vijf tot half zes mensen met Vredesvlaggen bij het Paard op de Lange pijp (Nieuwstad). Iedereen die wil bijdragen aan vrede is welkom. Regelmatig komen (vooral jonge en gevluchte) mensen langs om in gesprek te komen over vrede. Veel jongeren willen graag (even) op de foto zwaaiend met een vredesvlag. Jan Bosman is ook hierin een spil van grote betekenis!

Het **Team Bruggen Bouwen Leeuwarden** is opgezet door Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân, en bestaat uit mensen met verschillende culturele en levensbeschouwelijke achtergronden. Na een grondige training (in 2019 met o.a. interculturele communicatie en Dialogue for Peaceful Change, oftewel Dialoog voor Vreedzame Verandering) ging het Team enthousiast van start; helaas

hebben coronamaatregelen – ondanks internetverbindingen – het onderling contact en daarmee de onderlinge verbindingen verstoord.

Als bruggenbouwers gaan we na of er zich in en om Leeuwarden problemen voordoen tussen mensen van verschillende culturen, religies en levensbeschouwingen, we bekijken wat we daaraan kunnen doen en pakken dat zo mogelijk planmatig aan, richting samenleving, overheid en/of media

Wij/zij-denken.

De ene groep mensen voelt zich 'wij' en ziet mensen in andere groepen als 'zij', en vaak ook omgekeerd. Populisten spreken graag in de wij-vorm om zo hun luisteraars in te sluiten. Dus: let op bij het woord 'wij'!

Maar wij en zij zijn allemaal mensen! Zij zijn onze medemensen!

Op dit moment is er volgens mij in de Russische Federatie een religieus narcistische psychopaat aan de macht. Die wil met zijn onderdrukkende systemen ten koste van alles en iedereen een Russisch Rijk terugbrengen (het tsaristische Rusland uit de 19^e eeuw of de Sovjet Unie uit de 20ste eeuw). Hij is een groot bewonderaar van tsarina Catharina de Grote (1729 – 1796) en van Sovjetleider Jozef Stalin (1878 – 1953). Stalin hongerde in 1932/'33 Oekraïne uit: schattingen over aantallen gestorven Oekraïners lopen uiteen van 2,5 tot 7,5 miljoen. Zie verder Holodomor op internet.

Ook wil hij het ware christendom, het Russisch-Orthodoxe, dat zijn volgens hem 'wij', verdedigen tegen mensen met zogenoemd perverse westerse invloeden, zoals individuele vrijheden en democratie. Dat zijn volgens hem 'zij'.

Wat heeft zich in het leven en in het hoofd van zo'n man afgespeeld? Hoe is deze mens zo geworden? Zo eenzaam, vervuld van zelfhaat, en dus van haat tegen heel veel andere mensen! Waarschijnlijk ontbreekt het hem aan zelfliefde, waardoor het voor hem ook moeilijk is om van andere mensen te houden, of die anderen tenminste te tolereren.

De Gulden regel uit vele levensbeschouwingen op deze planeet, **Ga met anderen om zoals jij graag wilt dat anderen met jou omgaan**, is – gezien zijn gedrag – niet tot hem doorgedrongen.

De meeste Russen deugen gelukkig wèl. Al kunnen onderwijs, informatievoorziening en zo nog wat, ook in de Russische Federatie anders, beter. De afgelopen maanden zijn de duimschroeven van heel veel Russen verder aangedraaid, zijn hun perspectieven veranderd.

De laatste weken hebben dan ook honderdduizenden Russen hun land verlaten: uit eigen lijfsbehoud en voor zover zij daartoe (financieel) in staat waren. Rusland is op de PressFreedom Index 2022 gezakt van 150 naar 155. Nederland is trouwens ook gezakt: van 6 naar 22.

Noorwegen staat bovenaan, op 1; Noord-Korea helemaal onderaan, op 180.

Twee korte persoonlijke verhalen.

Mijn moeder raakte bij beide Wereldoorlogen vorige eeuw vrijwel alles kwijt.

Van 1909 tot zomer 1914 woonde mijn moeder met haar Nederlandse ouders en haar broer in Duitsland. Toen zomer 1914 de Eerste wereldoorlog uitbrak was het hele gezin in Nederland; zij konden niet terug naar Bremen waar zij toen woonden. Zo raakte mijn moeder alles kwijt, behalve haar lievelingspop en wat zomerkleren.

Eind 1939 gingen mijn ouders met hun twee kinderen (van 2,5 jaar en van 2,5 maand) naar Java in het toenmalig Nederlands Indië o.a. om de aanzwellende oorlogsdreiging in Nederland te ontvluchten. Hun leven daar was aanvankelijk redelijk ontspannen, tot in maart 1942 Japanse troepen Indië hebben bezet. Mijn vader werd als eerste geïnterneerd; eind maart werd nog een zoontje geboren. Niet veel later moest mijn moeder vrijwel alles achterlaten en werd zij met haar inmiddels drie kinderen in zogenoemde Jappenkampen ondergebracht. Na de capitulatie van Japan in augustus 1945 heeft het Rode Kruis mijn ouders en hun kinderen weer bij elkaar gebracht. Begin 1946 kwamen zij weer terug in Nederland. Een jaar later werd ik als 'herenigingskindje' geboren.

Mijn moeder bewaarde sindsdien van alles: "Het kòn nog eens van pas komen." In het Engels: 'It might come in (handy).' Touwtjes, elastiekjes, zakjes, etc.

Mijn vriendje van de lagere school

Op de lagere school had ik een vriendje, Mischa, met Russische ouders: zij waren eind 1917 na de Oktoberrevolutie hals-over-kop uit Sint Petersburg vertrokken met achterlating van vrijwel al hun bezittingen en gevlucht naar Nederland, naar Wageningen: hij was bosbouwkundig ingenieur. In Nederland kregen zij drie kinderen, onder wie de jongste, mijn vriendje. Thuis werd – naast

Nederlands – veel Russisch gesproken.

Zijn oudste zus was in 1958 stewardess op de eerste KLM-vlucht Amsterdam-Moskou.

Oorlogen veranderen mensen en hun omgeving voorgoed!

Zo is het ook voor al die mensen die in oorlogsgebieden **zijn of waren**. Relatief dichtbij zoals nu mensen **in** Oekraïne en gevlucht **uit** Oekraïne, en voor alle mensen die deze vluchtelingen helpen. Oorlogen in Jemen, Syrië, Afghanistan, Somalië, Ethiopië, Zuid-Soedan, Irak, Mali, Nigeria en Nicaragua, of kortgeleden in Sierra Leone en voormalig Joegoslavië. Of iets langer geleden: in Chili, Suriname, Noord-Ierland, Rwanda, Namibië, Mozambique, Vietnam en Cambodja, en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Tijdens deze oorlogen stierven en sterven heel veel mensen; nog veel meer mensen stierven en sterven na afloop van oorlogen door vooral hongersnood en ziekte. Exacte aantallen zijn moeilijk vast te stellen, omdat bij conflicten de waarheid als eerste sneuvelt. Ook nabestaanden, 'omstanders' en hulpverleners raken vaak getraumatiseerd en zijn voorgoed veranderd, vaak ook nog hun kinderen en hun kleinkinderen, en andere mensen in hun sociale omgeving.

Mensen lopen ook vaak trauma's op omdat zij hun woonplek moeten verlaten vanwege discriminatie, racisme of criminaliteit ter plaatse.

Steden en dorpen worden in puin geschoten; landerijen vernietigd; overal liggen landmijnen, onontploffte bommen en granaten. Ook de afgelopen jaren zijn nog steeds granaten uit de Eerste Wereldoorlog gevonden: meer dan 100 jaar geleden! Maandag 2 mei '22 viste een magneetvisser in Limburg nog een fosforbom (waarschijnlijk uit de Tweede Wereldoorlog) uit een kanaal, die meteen begon te branden.

Dagelijks komen wereldwijd tientallen mensen om door achtergebleven oorlogsexplosieven, en een veelvoud raakt – al dan niet zwaar – verminkt. Landmijnen, boobytraps, maken veel slachtoffers. Er is in 2015 zelfs een aparte UN-organisatie, United Nations Mine Action Service (UNMAS) opgericht, waarvan de medewerkers in heel veel landen aan het werk zijn.

Volgens mij zouden de kosten voor het opruimen van oorlogsschade en onontploffte explosieven op de wapenfabrikanten verhaald moeten worden, dus ook de kosten voor het herstel van steden, dorpen, wegen, bruggen en andere infrastructuur, en de kosten van medische en psychosociale begeleiding van lichamelijk gewonde en anderszins getraumatiseerde mensen.

Die kosten zouden betaald kunnen worden uit een op te richten mondiaal wapenschadeherstelfonds waarin wapenfabrikanten en -handelaren de heffingen op 'hun' wapens storten.

Er zijn verscheidene relaties en overeenkomsten tussen alcohol en oorlog.

Net als alcohol, maakt oorlog meer kapot dan je lief is.

Voor sommige mensen is oorlog voeren net zo verslavend als alcohol drinken.

Veel soldaten doen "hun werk" vaak onder invloed van alcohol of andere drugs.

Bij onvoldoende psychosociale hulp raken veel getraumatiseerde oorlogsslachtoffers verslaafd aan alcohol of andere drugs.

Aandelen van wapenproducenten en van bierbrouwerijen zijn bij geldbeluste mensen zeer gewild.

Kortom: **oorlog is volgens mij volstrekt zinloos:**

zinloos geweld: tegen mensen met dood en verminkingen tot gevolg, zowel geestelijk, lichamelijk als spiritueel;

zinloze vernieling: van voedsel, voedselgewassen en natuurgebieden;

zinloze verspilling: van energie en materialen.

Oorlogen worden meestal gevoerd door – op de een of andere manier – gefrustreerde en op macht beluste 'mannelijke mensen', en de enigen die er voordeel van hebben zijn de fabrikanten en -leveranciers van wapentuig, en niet te vergeten hun aandeelhouders.

Gelukkig zijn er heel veel mensen die een mijns inziens positief mens- en wereldbeeld aanhangen, zoals schrijvers in hun boeken oproepen. Ik noem er slechts enkele:

De kracht van verbinding, door de Amerikaanse arts Vivek Murthy;

De gelabelde, door Dilara Bilgiç, een Nederlandse student psychologie en schrijfster.;

Vrede kun je leren, door de Belgen David Van Reybrouck en Thomas d'Ansembourg

De meeste mensen deugen, door Rutger Bregman;

Van Radicaal naar Amicaal, door Karim Amghar, onderwijsontwikkelaar en docent in de Randstad.

Voor gelovigen bieden teksten in hun heilige boeken vaak troost en inspiratie tot vreedzaam gedrag. Dat vind ik heel mooi en fijn!

Maar bij sommige gelovigen geven heilige boeken helaas juist aanleiding tot geweld: Noord-Ierland, Iran, Jemen, Mali, Pakistan, India, Afghanistan of Myanmar (Birma). Vaak is het een kwestie van interpretatieverschillen! Maar ook "gewoon" macht over land, over water en over mensen, zoals in Tibet, Xinjiang (waar de Oeigoeren wonen), Hong Kong, en Oekraïne.

Steeds vaker spelen aardse grondstoffen een rol in bezettingen en oorlogen. Decennia geleden was er een NATO-oefening: een toen nog fictieve oorlog tussen Blauwland en Groenland over ... aardgasvelden.

Vele religies en levensbeschouwingen kennen de Gulden regel:

Ga met anderen om zoals jij graag wilt dat anderen met jou omgaan.

Vrijheid is een groot goed voor mensen, net als **democratie**, en daar is gelukkig veel aandacht voor, maar de afgelopen decennia heeft dat – vooral in westerse landen – geleid tot de groei van het aantal miljonaars en miljardairs, en tot de groei van het aantal mensen onder de armoedegrens.

Een vergelijkbare ongelijkheid is ontstaan in de zogenoemde Volksrepubliek China en in de Russische Federatie, door vrijheid voor bepaalde gezagsgetrouwe personen.

Deze groeiende ongelijkheid in inkomen en bezit leidt onherroepelijk tot explosieve situaties in vele samenlevingen.

Graag sluit ik af met een wellicht utopische uitspraak van Pater Sergiej uit Dnipro (in Zuidoost Oekraïne), zoals vermeld in een artikel in Trouw van 19 april 2022, geschreven door Michiel Driebergen:

'De oorlog eindigt pas als elk mens in vrede leeft met zichzelf.'

En dat zal nog wel even duren, vrees ik.

Bijeenkomst 'Kleurrijk Ontmoeten' met als thema 'Gastvrijheid' op 22 maart jl.

door Sandra Roza

In het kader van de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie konden na de lockdown op 22 maart jl. in het Dharmahuis van 19.30 – 22.00 uur toch weer een bijeenkomst 'Kleurrijk Ontmoeten' organiseren met als thema 'Gastvrijheid'. Het toeval wilde dat het ondertussen een zeer doeltreffende thema was

geworden met de vele vluchtelingenstromen. Ook keken we terug op het 30 jarige officieuze

bestaan van Kleurrijk Fryslân. Corry Nicolay van het eerste uur vroeg ook even het woord en haalde wat herinneringen op en prees Kleurrijk Fryslân voor al haar goede werk.

Voor deze keer hadden we ook de straatpastor Arno Groote bereid gevonden om zijn medewerking te verlenen. Hij gaf een interessante kijk op het werk van de straatpastor. Het was mooi om te zien hoe er vanuit zeven verschillende levensbeschouwelijke invalshoeken het thema 'Gastvrijheid' werd

belicht. De invalshoeken waren verschillend, maar de boodschap was vergelijkbaar. Onder het genot van een hapje en een drankje zijn we met elkaar en in dialoog gegaan over kwesties die de mensen bezighielden. Helaas is Racisme en discriminatie nog steeds de wereld niet uit, maar we hopen met elkaar dat elke druppel weer een nieuwe beweging op gang heeft gebracht.

Vastenavond, 31 maart jl.

door Liesbet Geijlvoet (voorzitter)

Vastenavond is een term uit de christelijke katholieke traditie. Het is de laatste avond van Carnaval, waarna er een tijd van sobere levenswijze begint. Veel religies en levensbeschouwingen kennen een tijd van vasten of van een sobere levenswijze. Dit jaar vielen de vasten periodes van enkele levensbeschouwingen/ godsdienstige tradities, allen binnen een zelfde periode.

Daarom leek het ons mooi om samen te praten over deze verschillende tradities.

Er was belangstelling van ongeveer twintig mensen vanuit wel ruim vijf verschillende tradities. Vanuit iedere traditie vertelden mensen over hun manier van vasten. We ontdekten veel overeenkomsten, dat vasten en gebed en bezinning hand in hand gaan. En ook dat vasten ons meer bewust laat zijn van de overvloed waarin we leven, en dat we hiervan mogen delen met anderen.

Honger maakt ons helderder in onze geest, en ook, het reinigt ons. Niet alleen ons lichaam, maar ook onze levenswijze kunnen we onder de loep nemen.

Zijn wij wel op de goede weg? Delen we wel met anderen? Spreken we ook op juiste en goede wijze met en over elkaar? Zorgen we wel voor het milieu?

Aan het eind van de avond deelden we ook eten met elkaar. We ontdekten dat er mensen zijn die

geen vlees van anderen geen vlees van een varken. Maar we ontdekten ook dat er sommigen zelfs geen vlees eten, en alleen fruit en groenten. Dat zette mij wel aan het denken. Het was een hele warme en open avond, waarin we heel veel van ons zelf deelden en veel nieuwe dingen hoorden. We hopen dat we dit vaker samen

aan het denken. Het was open avond, waarin we onszelf deelden en veel hoorden. We hopen dat mogen beleven, en ook

dat anderen dit ook eens organiseren op andere plekken.

Taalvrijwilligers WTC en andere locaties

door Liesbet Geijlvoet (voorzitter)

Toen we hoorden dat er een noodopvang zou komen in het WTC in Leeuwarden zijn we als Kleurrijk Fryslân aangeschoven bij het ronde tafel overleg. Bij dit overleg bleek dat veel groepen zich wilden inzetten voor de opvang: de kleding, de ontmoeting en andere manieren van welkom voor deze 'tijdelijke' bewoners van Leeuwarden. Er was niet meteen een groep die zich voor taal activiteiten of met kinderactiviteiten aanmelden. Toen hebben Jan Bosman en Caroline Doelman van Solidair Friesland en ik (Liesbet) vanuit Kleurrijk Fryslân, ons hiervoor hardgemaakt.

Zodoende hebben Solidair Friesland en Kleurrijk Fryslân op een gegeven moment een informatie bijeenkomst georganiseerd, waarbij er zich 120 mensen hadden opgegeven om mee te doen.

Het was een rare tijd om te beginnen met deze activiteiten, terwijl er zoveel niet door mocht gaan, tijdens deze lockdown in de winter. Vanuit de vrijwilligers pool waren er veel mensen erg betrokken en vindingrijk. Er waren mensen die aan taalwandelen deden of die groepjes mensen op anderhalve meter afstand lesgaven. Ondanks de moeilijke situatie waarin de bewoners leven in het WTC en de vaak traumatische ervaringen, zetten de bewoners zich in om bekend te worden met dit nieuwe land en haar bewoners. Met bewondering en respect voor hun belangstelling en met oprechte blijdschap om de inzet van zoveel vrijwilligers mogen we tot op heden ons verheugen

in vaak tien taalgroepen met elk vaak twee 'leraren (essen)'.

In April werden we opgeschrikt door de ontwikkelingen in Oekraïne. Ondertussen is voor deze mensen die in Leeuwarden en Grou worden opgevangen ook taal- en kinderactiviteiten gestart. Met trots op zoveel mensen die zich blijvend willen inzetten voor deze kwetsbare mensen, mag ik als voorzitter van Kleurrijk mijn dankbaarheid uitspreken naar iedereen die hierin betrokken is. Ook een welkom is op zijn plek voor een stel kanjers van jonge mensen die voor een jaar deze kar voor ons zullen trekken, namelijk Marianne en Sander en Brecht en Geeske.

Kleurrijk Fryslân en de Noodopvang in Leeuwarden

door Jan Bosman

Kleurrijk Fryslân is in de persoon van de voorzitter Liesbet Geijlvoet actief betrokken bij het project 'taalondersteuning bewoners noodopvang'. Dit wordt gecoördineerd door de werkgroep Taalondersteuning, waarvan Liesbet deel uitmaakt. Vanaf de opening van de Noodopvang in het WTC in Leeuwarden is Kleurrijk Fryslân actief betrokken bij humanitaire activiteiten voor de bewoners. Duidelijk was dat het een meer dan sobere opvang zou zijn, en naar men toen dacht voor een korte periode. De mensen kregen ook geen taallessen en Kleurrijk Fryslân is daar direct op in gesprongen. Sinds het najaar van 2021 zijn er tientallen vrijwilligers actief en worden taallessen gegeven aan de bewoners van het WTC. Het doel is vooral dat de deelnemers een beetje Nederlandse taal meekrijgen en op weg geholpen worden in onze samenleving en mensen leren kennen. Begin dit jaar is de groep cursisten uitgebreid met vluchtelingen uit Oekraïne. Gelukkig kon er met financiële steun van de gemeente en de diaconie van Reduzum een professionele coördinator aangesteld worden, voorlopig tot november. Voor deze functie is Marianne Landheer aangesteld bij Solidair Friesland. Zij was al actief als vrijwilliger en stelt zich hier even voor.

Naast Marianne is Geeske de Vries als coördinator aangetrokken voor de ondersteuning van de vrijwilligers voor kinderactiviteiten. Samen met vele tientallen vrijwilligers zetten zij zich in voor de mensen in de diverse opvanglocaties in de gemeente Leeuwarden. We gaan ook proberen samen met andere Meet & Eat-activiteiten weer op te pakken. Wilt u meedoen? Neem dat contact op via info@kleurrijkfryslan.nl. Wilt u dit werk financieel steunen? Dat kan via onze bankrekening (zie colofon).

MARIANNE LANDHEER

Hoi! Ik ben Marianne Landheer, 36 jaar oud en sinds deze maand in dienst bij Solidair Friesland als activiteitencoördinator noodopvang. Sinds januari ben ik al vrijwillig lid van de werkgroep taal, die zich bezighoudt met de coördinatie van de taalactiviteiten voor bewoners van de noodopvang WTC. Dit ga ik ook voor de noodopvang in Grou en Nieuw Mellens

Foto van Marianne actief als 'taaldocent'

(voor de Oekraïense vluchtelingen) opzetten. Verschillende doelen van bewoners en vrijwilligers komen hier samen, maar de gemeenschappelijke deler is de constante lach op het gezicht. Misschien tot ziens op een van de locaties!

Kleurrijk Fryslân en Flechtlingen Wolkom

door Jan Bosman

Flechtlingen Wolkom weer actief

Naar aanleiding van de komst van vluchtelingen naar de Noodopvang in Leeuwarden is het Frysk Platfoarm Flechtlingen Wolkom! Weer actief geworden. Voorzitter Liesbet Geijlvoet heeft daarin namens Kleurrijk Fryslân het voortouw genomen.

Flechtlingen Wolkom! is in 1999 ontstaan om een antwoord te geven op de vele vragen die opborrelden naar aanleiding van de komst van AZC's in Fryslân. Deelnemende organisaties zijn naast Kleurrijk Fryslân de Friese Rad van Kerken, Solidair Friesland en de PKN Classis Fryslân. Er zijn toen draaiboeken ontwikkeld voor het vormen van AZC-netwerken. Na een paar jaar liep dat goed en werd Flechtlingen Wolkom! 'geparkeerd', maar wel in de actiestand! In de jaren daarna is Flechtlingen Wolkom! meermaals gereactiveerd. De eerste keer in 2003, de tijd van het Genereus Pardon. Daarna in 2015, bij de komst van centra voor Noopdopvang. En eind 2021 jaar opnieuw, als gevolg van (opnieuw) de noodopvang in Leeuwarden. Deze doorstart loopt nog steeds en wordt nu verder ontwikkeld met steun van vele vrijwilligers, die zich inzetten voor taal- en activiteiten. Elders in deze nieuwsbrief eest u daar meer over. Op 25 april, de 2^e Paasdag van de orthodoxe kerken, stelde de PKN-kerken de Oase in Leeuwarden en de PKN-gemeenschap van Grou hun ruimtes beschikbaar voor de vluchtelingen uit Oekraïne voor de viering van het oosters orthodoxe paasfeest. Father Jewsewy, de pastor van o.a. de Russisch-Orthodoxe gemeenschap Hemelum, ging voor. De mensen waren erg blij dat deze mogelijkheid geboden werd. Ook daarin heeft Kleurrijk Fryslân kunnen bemiddelen. ZIE SCAN FOTO FRIESCH DAGBLAD

Er wordt geregeld een aparte infomail verstuurd naar mensen die actief betrokken zijn (of willen worden). Wilt u deze ook ontvangen, dan kunt u zich aanmelden via flechtlingenwolkom@solidairfriesland.nl

Wij zijn ook zeer benieuwd naar de ervaringen en eventuele vragen met betrekking tot de Noopopvang in andere plaatsen.

Netwermaatjes voor Nieuwkomers

Flechtlingen Wolkom! Kan ook concreet worden door je aan te melden als netwerk maatje voor een nieuwkomers. Zie voor meer informatie:

<https://solidairfriesland.nl/netwerk-nieuwkomers-maak-verschil-voor-een-nieuwkomer/>

Vredeswake

door Jan Bosman

Wees welkom op de wekelijkse Vredeswake op de donderdag eind van de middag van:

17.00 – 17.30 uur

Voor de zomervakantie nog op de volgende data 9, 16, 23 en 30 juni en 7 juli. Elke donderdag

houdt het Fries Vredesplatform een vredeswake. Door elke week een half uur te waken voor vrede staan wij stil bij het grote en kleine geweld, dichtbij én ver weg, en bij de vele slachtoffers die van week tot week te betreuren zijn. De deelnemers aan de wake staan open voor gesprek over wat

mensen bezig houdt wanneer ze even stilstaan bij het vele geweld en bij hun eigen mogelijkheden om daar iets aan te veranderen. Iedereen kan aansluiten, al is het maar 5 minuten. En je hoeft niets te zeggen. Als je aansluit laat je zien waar je voor staat. Voor vrede.

De vredeswake wordt elke donderdag van 17.00 – 17.30 uur gehouden bij het paard op de Nieuwestad. Iedereen is welkom. Je kunt zo lang staan als je wilt of kunt.

Presentatie Team Bruggen Bouwen Leeuwarden

door Attie van Houten (tekst en presentatie) & Hans ten Houten (tekstredactie)

Op vrijdag 6 Mei 2022 bij GIS in Utrecht

Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân (kortweg Kleurrijk Fryslân, nog korter KF) is een stichting waarin groepen met verschillende levensbeschouwingen in de provincie Fryslân samenwerken. KF bestaat sinds 1994.

Het wil een bijdrage leveren aan de multiculturele samenleving met respect voor de identiteit van de ander en op basis van volstrekte gelijkwaardigheid.

BruggenBouwen is – zoals jullie vast wel weten – gezamenlijk ontwikkeld door het Overleg Joden, Christenen en Moslims (OJCM), het uitvoeringsorgaan Geloven in Samenleven (GiS) en de stichting ProMo. Kijk op <https://geloveninsamenleven.nl/trainingen/> en je ziet het Team BruggenBouwers Leeuwarden.

Team BruggenBouwers Leeuwarden op 4 December 2019, met trainers, notulist en coördinator. Helemaal links op de foto staat de helaas op 08-02-2021 overleden Jan Post Hospers van Geloven in Samenleven (GIS), landelijk initiatiefnemer en begeleider van het project Bruggen Bouwen.

In 2018 is Kleurrijk Fryslân door de Provincie Fryslân financieel in staat gesteld om een coördinator aan te stellen voor het project BruggenBouwen in Leeuwarden. De coördinator heeft eind 2018 contactpersonen binnen de verschillende levensbeschouwelijke en culturele gemeenschappen persoonlijk benaderd om het Team BruggenBouwers Leeuwarden samen te stellen. Veel van de

teamleden hadden al contact met Kleurrijk Fryslân. De eerste van tien trainingsbijeenkomsten was op woensdag 6 maart 2019 in Franciscuszaal van het Titus Brandsmahuis, waarbij onderlinge kennismaking, doel en opzet van de training aan de orde kwamen.

Het Team BruggenBouwen beoogt bij spanningen in de plaatselijke samenleving als intermediair te dienen tussen de overheid, media en de religieuze organisaties en levensbeschouwelijke instellingen van Leeuwarden.

Helaas is een aantal BB leden door ziekte of andere omstandigheden vertrokken en bestaat het BB team momenteel uit 8 teamleden.

Project 'Bruggen Bouwen' = 'Verbinden van verschillen en opkomen voor elkaar'

Aangezien de angst voor andere culturen en andere levensbeschouwingen nog steeds aanwezig is, is het slaan van bruggen van belang. Daar kunnen we verandering in brengen. Denk bijvoorbeeld aan één van de volgende situaties:

Hoe reageer je als religieuze gemeenschappen als de plaatselijke moskee wordt beklad? Wat betekent het, als joden in je woonplaats zich niet veilig voelen?

Wat te doen, als in de gemeenteraad gesproken wordt op een manier, die de vrijheid van godsdienst van een religieuze gemeenschap lijkt in te perken?

Wat te doen als er radicalisering dreigt onder een groep jongeren?

Trainingen

Na een grondige training (in 2019 met o.a. interculturele communicatie en Dialogue for Peaceful Change (DPC, zie <https://www.dialogueforpeacefulchange.org/>), oftewel Dialoog voor vreedzame Verandering) ging het team enthousiast van start. De trainingen werden gegeven door Eddy Oude Wesselink, Jan Post Hospers en Sandra Roza.

De DPC-training gaf Jaap van der Sar, één de initiatiefnemers van DPC.

Notulist tijdens de training was Jan Schaake.

De trainingen van het 1e jaar waren zeer leerzaam! Er ontstond meer verbinding tussen de teamleden en het onderling contact werd geïntensiveerd.

Hierbij zijn het enthousiasme en de inzet van Jan Post Hospers (1953 – 2021) van groot belang voor ons geweest. Zijn ervaringen waren voor ons een stimulans om de humaniteit te zien in elk individu en in verschillende groeperingen in de maatschappij. Hierbij noem ik ook het werkboek (2020) dat Jan schreef en realiseerde voor het team BB Leeuwarden.

Coördinatie Team BruggenBouwers Leeuwarden

Joke Sprey was van eind 2018 tot februari 2020 de eerste en enthousiaste coördinator, waarna Latifa Benhadda tot maart 2022 de coördinatie overnam, ondersteund door de teamleden Agnes van der Marel en Hans ten Houten. De laatste tijd hebben vooral Agnes en in mindere mate Hans de coördinatie vorm en inhoud gegeven. Verslagen zijn door verschillende teamleden, onder wie Gerdy Hahn, gemaakt.

Binnenkort hopen we als Team BruggenBouwers Leeuwarden in gesprekken met KF-bestuursleden een structurele (financiële) oplossing te vinden voor de coördinatie en mogelijke bijscholing, waaraan behoefte is.

Training- en vergaderlocaties

Als team hebben wij het als bijzonder ervaren om telkens tijdens bijeenkomsten de locaties te bezoeken waar het betrokken teamlid met haar achterban samenkomen of waarbij ie als vrijwilliger is betrokken. Het was niet alleen een bezoek aan de locatie maar ook uitleg over de geschiedenis en activiteiten die in de betreffende locaties zoal plaatsvinden. Het waren:

De Doopsgezinde kerk (Mary)

Bonifatiuskerk, een Rooms-Katholieke kerk (Gerdy)

Het Aanloophuis van Leeuwarder kerken (vrijwilliger Hans)

De Grote of Jacobijner kerk, Protestantse Kerk in Nederland (Karin)

Het Soefi centrum (Attie)

De Hare Krishna-beweging (Sabine)

De Sangha in de traditie van Thich Nhat Hanh (Agnes)

De Sjoel/synagoge (Iet)

De Turkse moskee (toen nog Magan)

Het Cultureel Centrum Mahatma Gandhi (Asha)

In de corona periode was er geen mogelijkheid om elkaar fysiek te ontmoeten zodat wij lange tijd alleen virtueel contact hebben gehad via Internet-meetings.

Sinds midden 2021 zijn we – aanvankelijk met de nodige coronamaatregelen – in het Cultureel Centrum Mahatma Gandhi (waarbij Asha actief is betrokken) bij elkaar gekomen.

Activiteiten tijdens en na de training

Tijdens de training hebben wij nagegaan of er zich in en om Leeuwarden problemen voordoen tussen mensen van verschillende culturen, religies en/of levensbeschouwingen. Wat zou onze bijdrage kunnen zijn en hoe pakken we dat planmatig aan richting samenleving?

In 2019 hebben een aantal BB teamleden naar de Marokkaanse moskee bloemen gebracht om medeleven te tonen tijdens het Ramadan feest en een Iftar-maaltijd.

Ook in 2019 zijn we aanwezig geweest tijdens het Divali lichtfeest, in het Cultureel Centrum Mahatma Gandhi waar o.a. Hindoes samenkomen.

14 juni 2020 vond de demonstratie van Black lives matter plaats in Leeuwarden. Vier leden van ons team hebben daaraan deelgenomen.

In het kader van discriminatie ('Zwarte Pieten discussie' 2020) heeft Sandra Roza overleg gehad met de burgemeester van de Gemeente Fryske Marren over de kleur van pieten.

Nominatie Ambassade van verdraagzaamheid 2020: Team BruggenBouwen Leeuwarden

Bij de Stichting Eén Land Eén Samenleving en het Paleis van de Verdraagzaamheid is het Team BruggenBouwers Leeuwarden als Friese organisatie genomineerd voor de verkiezing van de Ambassade van Verdraagzaamheid.

Via internet konden mensen hun stem uitbrengen.

In de Leeuwarder Courant van 9 november

één land
één samenleving

2020 stond een uitgebreid artikel met interview met toenmalig coördinator Latifa Benhadda over het Team BruggenBouwers Leeuwarden.

TBBL eindigde 24 november als vijfde.

Latifa heeft een digitale **ideeënbox** gemaakt waarin teamleden ideeën naar voren kunnen brengen met toelichting op het voorstel en wijze van uitvoeren.

In het voorjaar van 2021 hebben Attie en Mary contact gezocht met vertegenwoordigers van de wijk Heechterp-Schieringen. Na het gesprek waar ook de wijkmanager van de gemeente aanwezig was hebben wij een plan van aanpak geschreven. In verband met de corona-tijd is hier helaas nog geen nadere actie gevolgd.

Op verzoek van Kleurrijk Fryslân hebben wij een enquête gemaakt voor bezoekers van de Turkse Moskee. Uit ervaring is gebleken dat meerdere bezoekers zich niet veilig voelden tijdens hun bezoek aan de moskee. (Onlangs bleek dat de Turkse moskee de vragenlijst niet heeft gebruikt omdat het gevoel van onveiligheid vrijwel is verdwenen.)

Hoe nu verder?

Vanuit het TBBL is er de wens om het Team meer naambekendheid te geven o.a. door kennismakingsgesprekken met vertegenwoordigers van andere wijken van onze stad.

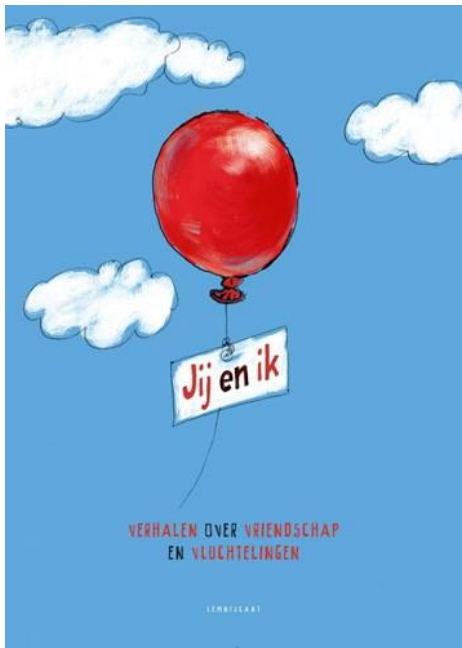
Samen brainstormen over deze vraag geeft ons het gevoel dat wij met veel toewijding en saamhorigheid de toekomst tegemoet zien. Samen als team zijn wij ervan overtuigd dat wij juist door samen te werken vanuit verschillende levensovertuigingen, religies en culturen een bijdrage kunnen leveren aan de Leeuwarder samenleving.

Boekbespreking

door Sybrig Bethlehem

JIJ EN IK, verhalen over vriendschap en vluchtelingen.

Voor mijn werk als levensbeschouwingsdocent las ik dit boek naar aanleiding van het kinderboekweekthema 'Reis je wijs' in 2019. Het zijn verhalen van verschillende schrijvers en evenzo vanuit verschillende invalshoeken. Op de achterflap staat een reeks vragen.

In levensbeschouwingslessen stoeien we met grote vragen, waar we vaak niet een antwoord op vinden, maar die ons zo bezig houden, waardoor we langzaam aan groeien in inzicht in bepaalde vraagstukken.

Wat doe je als er opeens een nieuw kind uit een ver land bij je in de klas komt? Zou jij mensen tijdens de Hongerwinter van eten hebben voorzien? Hoe stel je je op als je vader wordt opgepakt in een demonstratie tegen asielzoekers? En wie kom je op Mars tegen als je de aarde hebt moeten ontvluchten?

De verhalen laten je verplaatsen in situaties waar je niet terecht zou willen komen, laten je identificeren met mensen waar je misschien niet zoveel mee hebt, omdat ze zo ... 'anders' zijn en dan vat je toch sympathie op voor deze personages, krijg je begrip voor wat ze meemaken en word je het verhaal ingetrokken en probeer je te bedenken wat jij zou doen in zo'n situatie. Een aantal verhalen ontroerden mij, want ze gaan vaak over het dagelijkse leven, waar door oorlog een kink in de kabel komt. Als we in de klas verhalen bespreken dan komt dit steeds boven

drijven. Dat het belangrijkste in het leven toch je familie en vriendschappen zijn, dat we in vrijheid leven en dat je naar school kunt en hobby's mag beoefenen. De impact van de verstoring op deze verbindingen doet je zo nu en dan ontroeren en huiveren. Tegelijkertijd gebeuren en grappige dingen met humor, herkenbaar in het dagelijkse. Onhandige ontmoetingen, waar je niet op zat te wachten, maar waar je (achteraf) om kunt lachen.

De schrijvers en dichters van de verhalen laten zien dat vriendschap grenzen en culturen, afkomst en geaardheid overstijgt.

Het boek is in mijn bezit, maar ik laat het graag door anderen (voor)lezen.

Een gedicht uit dit boek.

Meer woorden

Als ik een wens mocht doen
dan wenste ik meer woorden
meer woorden om te zeggen
wat ik voel
ik wil je zoveel zeggen
mijn hoofd zit barstensvol
met alles wat ik zeggen wil
en wat ik bedoel
soms denk ik dat ik knap
van alles wat ik zeggen wil
en dat je me niet snapt

als ik een wens mocht doen
dan wenste ik meer woorden
ik heb er nu een handje vol
het zijn er niet genoeg
om jou te zeggen dat ik best begreep
wat jij net vroeg
de woorden die ik net nog wist
die ben ik alweer kwijt
en ik zeg alleen:
'bedankt voor je bezoek'
wat me heel erg spijt

Als ik een wens mocht doen
dan wenste ik meer woorden
geen baljurk, koets of sprookjesprins
wat heb ik daar nu aan
veel liever wil
dat jij me kunt verstaan
Ach had ik maar een toverstaf
dan toverde ik mijn zinnen af
als ik een kikker kussen moest
en daarna alle woorden
deed ik het beslist

als ik een wens mocht doen
dan wenste ik meer woorden
meer woorden om te zeggen
hoe blij ik met je ben
dat jij me steeds geduldig uitlegt
wat ik nu nog niet snap of ken
en dat ik op je feestje was
en jij op dat van mij
ik heb te weinig woorden voor bijna elke zin
maar jij verstaat ook wat ik niet zeg
jij bent mijn vriendin

Van: Alyze Bos, uit 'JIJ EN IK, verhalen over vriendschap en vluchtelingen'

Lezing Rodaan Al Galida met dansgroep, zang en muziek
Opgave vóór 17 juni bij info@kleurrijkfryslan.nl.

organiseert
zondagmiddag 19 juni
van 15.00-19.00 uur

in De Schakel te Leeuwarden in het teken van de internationale dag van de vluchteling (20/6) een bijeenkomst met:

Schrijver en dichter
Rodaan Al Galidi

(o.a. *Hoe ik talent voor het leven kreeg en Holland*)

Koerdische dansgroep
Koma Zozan

Zang en muziek
Soul of Ukraine

15.00 uur inloop en om 15.30 uur begint de lezing.
Samen genieten van verhalen, dans en zang en om 17.30 uur word je van harte uitgenodigd om mee te eten en uit te wisselen over wat je gehoord, gezien en beleefd.

Kosten: een vrijwillige bijdrage voor de lezing en 'eat and meet'

Free Heri Heri Fryslân op 1 juli a.s.

En voorstelling 'AMPUKU' op 25 juni a.s., Bron: www.pier21.nl

Fryslân doet weer mee aan Free Heri Heri

LEEWARDEN Onze provincie doet, net als vorig jaar, op 1 juli aanstaande mee aan Free Heri Heri for All. Dan wordt op bijzondere wijze aandacht geschonken aan 1 juli 1863, de dag waarop de slavernij in het Koninkrijk der Nederlanden officieel werd afgeschaft.

Free Heri Heri Fryslân vindt plaats in De Harmonie. Er is

dans van Juersson Alfair Hermanus en afsluitend muziek van onder anderen Michelle Samba. In de foyer worden duizend gratis porties heri heri uitgedeeld, bereid door de bekende Friese kok Reitse Spanninga.

Heri Heri is een Surinaams gerecht, ontstaan uit wat er op de plantage overbleef en wat werd gegeten door de tot slaaf gemaakte voorouders. In aanloop naar Free Heri Heri Fryslân en in het kader van Black History Month, wordt op zaterdag 25 juni de voorstelling AMPUKU van de Amsterdamse groep Untold gespeeld, als programmaonderdeel van het CityProms Festival. Meer informatie over Free Heri Heri Fryslân is terug te vinden op de website. ■ pier21.nl

Reitse Spanninga en Danitsha Anches serveren heri heri in de foyer van De Harmonie. Foto: Lucas Kemper

huis aan huis mei '22

Om vooruit te kijken naar de toekomst en hoe we deze samen verder willen vormgeven, zullen we eerst stil moeten staan bij de geschiedenis, in dit geval bij het slavernijverleden en ieders rol daarin – bezinnen, herdenken, vieren. Alleen zo kunnen we de context van het hier en nu begrijpen, en de 'geschiedenis' van vandaag verder vormgeven.

Op 1 juli 2022 is het weer tijd voor Free Heri Heri Fryslân! In het kader van Keti Koti vieren en herdenken wij de afschaffing van de slavernij door Nederland. Deze dag staan we stil bij ons pijnlijke slavernijverleden en de doorwerking hiervan in onze huidige samenleving.

In coproductie met De Harmonie en in opdracht van het comité 30 juni/1 juli Fryslân organiseren we een bijzondere dag in De Harmonie. Op 1 juli verwelkomen wij 1.000 bezoekers die gaan genieten van bijzondere optredens en een heerlijke portie heri heri.

Erbij zijn? Reserveer dan snel een (gratis) kaart!

Slavernijverleden, ongelijkheid, diversiteit en vrijheid.

Juist op deze dag moeten we samen komen en ons open stellen voor elkaars verhalen. Laten we het gesprek aangaan en de ander de ruimte bieden om zichzelf te zijn en gezien en gehoord te worden. Laten we samen bouwen aan bewustwording, erkenning, acceptatie en gelijkwaardigheid. Zodat we samen kunnen leven in een wereld waar er ruimte is voor iedereen.

Tijdens Free Heri Heri Fryslân op 1 juli, nemen we je mee op een gemeenschappelijke en bijzondere reis, die ontstaat vanuit het delen van verhalen zonder oordeel. Een reis die afwisselend momenten van identificatie, distantie, ontroering, begrip of onbegrip zal kennen, maar uiteindelijk zal leiden tot een connectie met de ander.

Over het gerecht

Heri heri is een eeuwenoud Surinaams gerecht dat ontstaan is op de plantages en eeuwenlang het dagelijks voedsel van de tot slaaf gemaakten was. De heri heri betekent helen. Het gerecht is een eenpans gerecht dat bestaat uit aardvruchten cassave, zoete aardappel, groene en gele bananen, gebakken zoute vis (kabeljauw) en een ei. Vandaag de dag is heri heri een gerecht dat cultureel gezien mensen verbindt met voorouders en dus verbindt met geschiedenis. In de afro diaspora is het vooral ook een favoriet en een gerecht wat vaak gemaakt wordt tijdens verschillende vieringen.

De combinatie van het verstrekken van een gerecht dat symbool staat voor de slavernij met culturele programmering moet zorgen voor een beleving die bewustwording creëert en een gesprek over ons slavernijverleden, ongelijkheid, diversiteit en vrijheid oplevert. Kunst heeft immers de gave dat wat ongrijpbaar is tastbaar te maken.

FREE HERI HERI FOR ALL is een initiatief van Kip Republic. KIP Republic is een in Amsterdam gevestigd internationaal opererend creatief bureau dat culturele kunstprojecten en evenementen cureert. Dit project is onderdeel van IIS het Mienskijsproject van Arcadia. IIS is een productie van Arcadia en Keunstwurk en wordt mogelijk gemaakt door Provincie Fryslân, Prins Bernard Cultuur Fonds en Univé. Zie voor meer informatie op de website van Pier21 www.pier21.nl.

Uitnodiging werkplaatsavond 4 juli a.s.

door bestuur Kleurrijk Fryslân

Maandag 4 juli wordt er een

werkplaatsavond georganiseerd door Jan, Henk, Liesbet, Gaby en Hans voor iedereen die mee wel denken over de toekomst van

We hebben 'vette jaren' gekend met mooie, belangrijke en leerzame gebeurtenissen.

Welke kant gaan en willen we nu op?

Als bestuur lezen we het boek Ubuntu en willen min of meer in dat spoor door Friesland. Welke activiteiten zouden jullie willen zien, waar is volgens de mensen van de werkplaats behoefte aan?

We beginnen 18.00 uur met soepje/broodje en hopen in gesprek elkaar te inspireren.

Wees welkom!

Opgave in verband met eten graag voor 1 juli via info@kleurrijkfryslan.nl

30 jaar Kleurrijk Ontmoeten

door Liesbet Geijlvoet (voorzitter)

Op 21 september, de Internationale Dag van de Vrede, vieren we het 30 jarig bestaan van Kleurrijk Ontmoeten.

Bijeenkomst 'Kleurrijke Ontmoeten' met een lezing 'Opzoek naar Ubuntu' van Anette Nobuntu Mul. Zie ook <https://www.ubuntusociety.nl/wie-zijn-wij>.

Een bijzondere avond met als thema 'Generatie Vrede en Ubuntu'.

18.00 uur zullen we de avond beginnen met een eenvoudige veganistische maaltijd;

als u mee wilt eten, dan graag vóór 19 september opgeven bij info@kleurrijkfryslan.nl.

19.00 – 19.45 uur bijeenkomst 'Kleurrijke Ontmoeten' met als thema, 'Generatie Vrede'. Vanuit verschillende levensbeschouwingen leren we van elkaar over vrede en deze tijd.

20.00 – 21.45 uur Lezing en interactieve workshops met Anette Nobuntu Mul.

Mevrouw Mul zal vertellen over de Afrikaanse

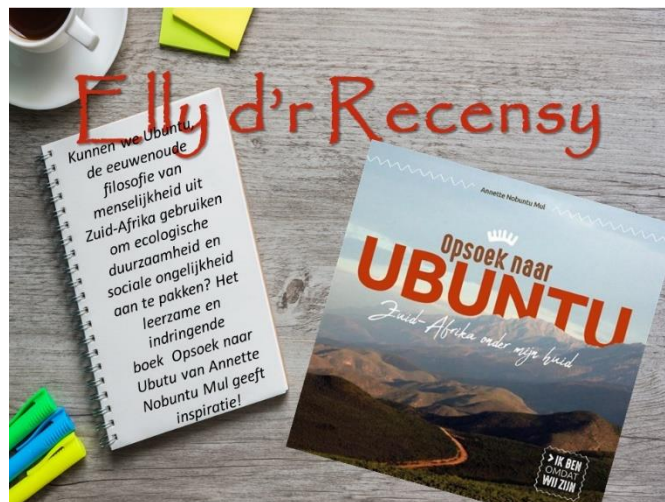
filosofie van Ubuntu. Hoe heeft deze filosofie haar op een spoor gezet voor haar leven en omgang met anderen. Hoe ziet mevrouw Mul de betekenis van Ubuntu in onze samenleving.

Samen met jullie wil Kleurrijk Fryslân zich komende jaren verdiepen in deze filosofie om te ontdekken wat dit kan betekenen over onze opvatting van een 'Kleurrijke Iepen Mienskip'.

Hoe kunnen we zelf ontdekken, dat we alle mensen nodig hebben en onze verbinding met mensen van allerlei kleur en leeftijden versterken? We hebben alle mensen nodig om een afspiegeling van de mensheid te kunnen geven in ons menszijn. En ook de aarde en al haar andere veelvormige en kleurige bewoners (dieren en planten) zijn hiervoor van groot belang.

22.00 uur afsluiting avond met avondlied.

U bent van harte uitgenodigd. Collecte in mandje bij uitgang voor bijdrage werk Kleurrijk Fryslân en onkosten. Locatie: Fonteinkerk, Goudenregenstraat 77, 8922 CP Leeuwarden.

Van de Redactie

door Sandra Roza

Aan de lezer

Het is ons weer gelukt om een nieuwsbrief voor u samen te stellen. Zoals u kunt lezen gebeurt er weer van alles en is er dus ook weer veel nieuws te melden. Tijdens de lockdown hebben we zeker niet stil gezeten. Er zijn mooie plannen gemaakt, die nu tot uitvoering komen.

Wees welkom tijdens de vele activiteiten en draag uw steentje bij.

Vanuit Kleurrijk Fryslân wensen wij u veel leesplezier!

Redactie

Sybrig Bethlehem

Sandra Roza

Vormgeving en opmaak

Sandra Roza

Heeft u kopij voor deze nieuwsbrief, dan graag mailen naar: Kopij Nieuwsbrief Kleurrijk Fryslân.

